

آگاهی نو/ ۶

۴

■ اسفند ۱۴۰۰
■ مدیرمسئول:
محمد قوچانی
■ ۴۰۰ صفحه
■ ۹۵ هزار تومان

شماره ششم «آگاهی نو»، به صاحب‌امتیازی و سردبیری محمد قوچانی در ۴۰۰ صفحه منتشر شد. محمد قوچانی در سرمقاله این شماره به این پرسش پاسخ داده که «چرا تضعیف زبان فارسی به تجزیه ایران می‌انجامد؟» و با اشاره به پویش‌هایی که اخیراً علیه زبان فارسی راه افتاده و برخی رسانه‌های خارج از کشور به آن پرداختند، خاطرنشان کرده که «زبان فارسی زبان قوم فارس نیست و اساساً در ایران قومی به نام فارس معنا ندارد».

بخارا/ ۱۴۹

۵

■ فروردین و
اردیبهشت ۱۴۰۱
■ مدیرمسئول و
سردبیر: علی دهباشی
■ ۵۷۰ صفحه
■ ۱۲۰ هزار تومان

صد و چهل و نهمین شماره مجله «بخارا» با عکس روی جلدی از محمد احمادی بخش ویژه و جشن‌نامه‌ای برای این هنرمند تدارک دیده است. نوروز آئین‌های کهن آغاز سال نو در میان‌رودان / ژاله آموزگار، آسمان را بشوید آسمان را بشوید / تی. اس. الیوت ترجمه محمدرضا شفیعی کدکنی، نقد شعر معاصر فارسی روز زبان فارسی - روز شهریار / حسن انوری و... از جمله مطالب این شماره «بخارا» هستند.

سیاست‌نامه/ ۲۱

۶

■ نوروز ۱۴۰۱
■ مدیرمسئول و
سردبیر: حامد زارع
■ ۳۴۰ صفحه
■ ۸۵ هزار تومان

این شماره ویژه «سیاست‌نامه» دارای چهار بخش ویژه است که هر کدام گوشه و گونه‌ای از تبارشناسی دانش سیاسی از سال ۱۳۰۰ تا ۱۴۰۰ خورشیدی را بر عهده دارد. این مجله در نظرسنجی از پژوهش‌گران و استادان علوم سیاسی برترین‌های این حوزه در قرن گذشته را مشخص کرده است. در بخش کارنامه نیز آراء و آثار حسین بشیریه که در دو بخش نظرسنجی نفر برگزیده بوده، مورد بررسی قرار گرفته شده است.

پیوسته ناامیدی، او را دیده بودم که شمشیر فاخر و کهنه اجدادی را از نهان خانه دل بیرون آورده بود و با آه و افسوس، آن را صیقل داده و به میدان آمده بود؛ شمشیری که نام دیگرش «زبان فارسی» است. «اما محمدعلی سپانلو در مورد نثر و ساختار داستان‌های نادر ابراهیمی نظر متفاوتی دارد و می‌گوید: «ابراهیمی اسیر کلمه‌های خوش‌آهنگ می‌شود و داستان را از دست می‌دهد. از مسیر اصلی قصه دور می‌شود و بافتی تزئینی و تصنعی می‌آفریند. زبان در کار او سرپوشی برای پنهان کردن ضعف‌های بنیادین در کار قصه‌نویسی شده است. به‌طور کلی باید گفت نثر ابراهیمی تمایلی به خوش‌آهنگی و طنین کلاسیک دارد. این حالت را نویسنده با روحیه شاعرانه‌ای ترصیع کرده است و جهد او دادن آهنگ طبیعی به قصه‌هایی است که اغلب صورت تعلیم و تنقید خیر و شر دارند.»

گزیده‌هایی از دو گفت‌وگوی یوسف علیخانی و محمدعلی علومی با نادر ابراهیمی از دیگر مطالب پرونده ویژه «روایت ایرانی» هستند. ابراهیمی در گفت‌وگو با علیخانی درباره شروع داستان‌نویسی اش با قصه «دشنام» و تأثیر آن بر فعالیتش می‌گوید: «دشنام، در زندگی من فقط یک قصه نبود؛ پلی بود پولادین، از آن زندگی به این زندگی... این قصه گمان می‌کنم که حدود ده سال نزد من ماند. یادتان هست؟ در آن زندان تاریخی شده سال چهل و دو - بعد از پانزده خرداد - بودم که دشنام، برای اولین بار، در کتاب «خانه‌ای برای شب» چاپ شد. از زندان که درآمد، مرحوم جلال آل‌احمد آن را در «کتاب ماه کیهان» چاپ کرد. بعد به‌وسیله دیگران در جاهای دیگر چاپ شد. حرف سیاسی - اجتماعی روز بود. خیلی‌ها سنجاب بودند؛ سنجاب قصه دشنام. خیلی‌ها می‌خواستند که باشند. در میان چپ‌ها و مذهبی‌ها بیش از ملی‌ها سنجاب داشتیم؛ مبارزی که می‌جنگد تا کشته شود اما خشن و عبوس نیست. ملازم است، شاعر است، آوازخوان است و مستجاب است. بعد، بانو سیمین دانشور دشنام را به‌عنوان یکی از سه قصه برگزیده ایران به آمریکا برد و درباره اش سخنرانی کرد. بعد به‌وسیله آقای داریوش مهرجویی که البته بعدها مهرجویی شد، به زبان انگلیسی برگردانده شد و در کتابی چاپ شد. گزیده‌ای از گفت‌وگوهای خانم فرزانه منصوری مقدم، همسر نادر ابراهیمی بخش پایانی پرونده ویژه «روایت ایرانی» است.

«من مهدی باکری هستم» از دیگر مطالب «روایت ایرانی» است که به فیلم «موقعیت مهدی» ساخته هادی حجازی‌فر پرداخته است و در ابتدای آن آمده: «سخن گفتن از فیلم «موقعیت مهدی» سخن از یک وضعیت دوگانه است؛ از سویی در این فیلم با اثری به معنای واقعی کلمه، سینمایی مواجهیم و از سوی دیگر نشانه‌هایی در آن پیدا است که با تصور معمول مان از سینما چندان سازگاری ندارد. این فیلم در وهله نخست توانسته تصویری دراماتیک از یک قهرمان ملی را به روی پرده نقره‌ای بیاورد و هرآن‌چه را برای ارائه روایتی بصری از یک چهره تاریخی ضروری است، احضار کند.»

گفت‌وگو با جهانگیر خسروشاهی هم از دیگر مطالب خواندنی «روایت ایرانی» است. این گفت‌وگو ۲۱ فروردین ۱۳۹۶ در خبرگزاری فارس انجام شده است که تلخیصی از آن در «روایت ایرانی» آمده و تحریریه «روایت ایرانی» به دو دلیل آن را برای باز نشر انتخاب کرده‌اند: یک این‌که جهانگیر خسروشاهی از دوستان و همکاران نزدیک شهید مرتضی آوینی بوده و دیگر این‌که ایام توزیع مجله به سال گرد شهادت سیدمرتضی آوینی نزدیک است.

پرونده ویژه پیش‌شماره اول «روایت ایرانی» به بررسی آثار و تلاش‌های نادر ابراهیمی در حفظ زبان و ادبیات فارسی اختصاص یافته است. در مقاله «پاسبان زبان و ادب فارسی» به نقل از احمد رضا احمدی، شاعر معاصر آمده است: «نادر ابراهیمی در نثر فارسی امروز بدایع فراوان خلق کرده است. نثری را در «دوگانه‌ها» و نثر دیگری در «قصه‌های ترکمنی» و نثر دیگر را در «عاشقانه‌ها» به یادگار گذاشته است.

را هم در خویش دارد... اما عنوان داستان مشهورتر شده، به‌خاطر خلاقیت و نقش پررنگ عنصر تخیل است... بنابراین تنوع نام و ژانر داریم و هر کدام از این عنوان‌ها یک ژانر هستند.» به اعتقاد دکتر سنگری ما به جای تکیه به بیگانه باید از ظرفیت‌های خود بهره بگیریم: «ما حتماً سراغ فرهنگ بیگانه خواهیم رفت و فرهنگ دیگران را مرور و بررسی می‌کنیم و از آن استفاده می‌کنیم اما این‌که در چاله تفکر و اندیشه او بیفتیم باعث می‌شود که هویت‌مان گم شود. گم‌شدن هویت معادل از دست رفتن همه توان‌ها و سرمایه‌هاست.»

گفت‌وگو با دکتر محمد رودگر، عضو هیأت علمی پژوهشکده امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی یکی دیگر از مطالب این شماره «روایت ایرانی» است. رودگر که رمان‌نویس چیره‌دستی است و سال‌هاست در حوزه رمان و داستان پژوهش می‌کند، «کرامت» را عنصر اصلی رئالیسم ایرانی می‌داند که خود نامش را «رئالیسم عرفانی» گذاشته و معتقد است از نظر مستشرقین ادبیات فارسی قله‌ای است که در هیچ کجای دنیا تکرار نشده، به‌خاطر این‌که نوع روایت خاص خودش را دارد و تعریف خاص خودش را از امر واقع دارد. گفت‌وگو با این پژوهش‌گر پاسخ‌گوی بسیاری از سوالات نویسندگان ماست که دنبال اصالت ایرانی آثار خویش می‌گردند.

«باید به شیوه خود روایت‌پردازی کنیم» عنوان گفتاری است از دکتر مجید آقایی، استاد دانشگاه یورک کانادا که در صفحات ۲۴ تا ۳۲ «روایت ایرانی» آمده است. دکتر مجید آقایی که سال‌هاست در حوزه «روایت‌شناسی» تحقیق و پژوهش می‌کند، در این گفتار سعی دارد با تبیین چگونگی ادراک واقعیت در فرایند روایت‌گری و داستان‌گویی - که از نظر او اساساً ماهیتی هستی‌شناختی و معرفت‌شناختی دارند - به ارتباط زبان به مثابه عامل پیوند اجتماعی و انتقال مفاهیم، با روایت و داستان بپردازد. این گفتار در واقع مجملی است از نظر و دیدگاه ایشان که در کتاب «تماشای روایت» به تفصیل آمده است.

پرونده ویژه پیش‌شماره اول «روایت ایرانی» به بررسی آثار و تلاش‌های نادر ابراهیمی در حفظ زبان و ادبیات فارسی اختصاص یافته است. در مقاله «پاسبان زبان و ادب فارسی» به نقل از احمد رضا احمدی، شاعر معاصر آمده است: «نادر ابراهیمی در نثر فارسی امروز بدایع فراوان خلق کرده است. نثری را در «دوگانه‌ها» و نثر دیگری در «قصه‌های ترکمنی» و نثر دیگر را در «عاشقانه‌ها» به یادگار گذاشته است. شاید و قبل از او ابراهیم گلستان در اندیشه خلق نثری برای قصه‌ها و ادبیات امروز بود. نثر صادق هدایت و نثر صادق چوبک نثری روزنامه‌ای و روزمره بود. در کتاب «بار دیگر شهری که دوست می‌داشتیم» با ستون‌های مجل مرمر ناب روبه‌رو هستیم که از تلخی و شورانگیزی دریای عشق عبور می‌کند و به خانه مردمان این سرزمین مهمان می‌شود و سرانجام در کنار سجاده عاشقان ابن‌خاک پوست می‌اندازد و میوه می‌دهد.»

احمد رضا احمدی خمیرمایه نثر نادر ابراهیمی را رنج او می‌داند و معتقد است: «راز نهفت نثرش را باید عبور از تونل‌های تاریک و وحشت روز و شب این دیار دانست. همیشه او را برای زبان و قلم عربان و بی‌مهابایش سرزنش کرده‌اند. همیشه او آماج تهمت‌ها، ناسزها و دشنام‌ها بوده است اما این غیور تنها، در هر لحظه از تاریخ این سرزمین و عمرش، هر کلام و هر عملی را که می‌پنداشته‌برای بقاء و ماندن این سرزمین، روشنایی و خیر و برکت می‌آفریند، بی‌مهابا گفته است. بارها در طغیان‌های